Tomas Ostrauskas, Valdas Steponaitis

Paduobės-Šaltaliūnės III grupės pilkapių tyrinėjimai 1995 metais

1995 m. buvo pratęsti Paduobės-Šaltaliūnės (Švenčionių r.) pilkapių tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m. (žr. ATL 1986 ir 1987 metais. V., 1988. P.61-63; ATL 1988 ir 1989 metais. V., 1990. P.61-62; ATL 1990 ir 1991 metais. V., 1992. T.1. P.124-127; ATL 1992 ir 1993 metais. V., 1994. P.112-113).

1995 m. tyrinėjimus finansavo LKPC, jų metu buvo ištirtas Žeimenos upės ardomas pilkapis Nr.6. Jis buvo 7-10 m skersmens, 40 cm aukščio. Pilkapis buvo supiltas iš aplinkinio smėlio, iškasus griovį jo ŠV-V-ŠR ir R dalyje ir pilant žemes ant nuolaidėjančio terasos šlaito. Pilkapio griovyje išryškėjo 3 didesnės, gilios (4,5x1,8 m, 150x70 cm ir 4x2,2 m skersmens ir 60, 100 ir 105 cm gylio) ir 1 negili (2,2x2,4 m skersmens ir 16 cm gylio) duobė. Akmenų vainiko aplink pilkapį nėra.

Sampile skirtingame gylyje rasti 3 degintiniai kapai. Kapas Nr.1 buvo vos 10-15 cm gylyje, apardytas. Jame rasti žalvarinės įvijos ir plokštelės fragmentai. Kapo duobė apie 10 cm gylio ir 30-40 cm skersmens. Kapas Nr.2 buvo įrengtas beveik pilkapio centre, 15 cm gylyje. Deginti kauliukai, išrinkti iš laužavietės be angliukų, buvo supilti į 15 cm gylio, 50x53 cm skersmens siaurėjančią duobutę. Ant sudegusių kaulų sudėtos įkapės, kurios užpiltos dar vienu degintų kauliukų sluoksniu. Kape rasti 3 geležiniai daiktai: 28,5 cm ilgio ietigalis su nežymiai profiliuota plunksna, užlenktu smaigaliu, peiliukas tiesia nugarėle ir ovalinė sagtelė įlenkta priekine dalimi. Kapas Nr.3 buvo įrengtas pilkapio centre, perkasus pilkapio pagrindą. Kapo duobės kontūras 123x60 cm dydžio, tačiau pagrindinis kauliukų kiekis koncentravosi 50x60 cm skersmens, 15 cm gylio duobelėje. Kape įkapių nerasta.

Degintinius kauliukus ištyrė R.Jankauskas. Kape Nr.1 palaidoto mirusiojo lytis nenustatyta, amžius - daugiau kaip 40 metų. Kape Nr.2

palaidotas 25-40 m. vyras. Kape Nr.3 rasti 2 asmenų deginti kauliukai - paauglio arba moters iki 24 m. ir 30-50 m. vyro.

Pagal kapo Nr. 2 radinius ir bendrą pilkapio struktūrą pilkapį galima datuoti VI a.

Vidas Semėnas

Kretuonų I pilkapių grupės tyrinėjimai 1994 metais

NM ir LKPC tęsė Kretuonų pilkapyno ardomų pilkapių tyrinėjimus, pradėtus 1976 m. LNM (vad. E.Butėnienė; žr. ATL 1976-1977 metais. V., 1978. P.132-136; ATL 1978 ir 1979 metais. V., 1980. P.56-59; ATL 1980 ir 1981 metais. V., 1982. P.65-67). 1976-1980 m. buvo ištirti 54 pilkapiai.

1994 m. ištirtas vienas kvartalinės linijos apardytas pilkapis Nr.1(55). Pusė pilkapio sampilo buvo nuarta. Pilkapio skersmuo V-R kryptimi 9,5 m, aukštis 1,4-1,5 m. Pilkapio sampilo ŠV ir R pakraščiuose pastebimos apie 40 cm pločio, 15 cm gylio griovio liekanos.

Pilkapio Nr.1(55) sampilas supiltas iš šviesaus smėlio. Sampilą juosė 2 grioviai: 19 m ilgio pusmėnulio formos griovys supo pilkapį iš Š, V, P pusių. Jis 70-100 cm pločio, 80 cm gylio. Antras, žymiai trumpesnis, puslankio formos griovys juosė pilkapį iš ŠR, R, PR pusių. Jis 9 m ilgio, 80-90 cm pločio, 50 cm gylio. Tarpai tarp griovių 1,6 m (ŠR) ir 1,7 m (PR).

Įvairiose pilkapio vietose rasti 3 kapai. Kapas Nr.1 įrengtas 50 cm gylyje. Kapo Nr.1 duobė buvo stačiakampio formos, orientuota R-V kryptimi, 2,47 m ilgio, 70-80 cm pločio, 45 cm gylio. Kapas Nr.1 buvo tuščias.

R sampilo pakraštyje, 45 cm nuo žemės paviršiaus, atsidengė 1,05 m ilgio, 25-30 cm pločio kapo Nr.2 duobė. 60 cm gylyje, duobės dugne, rasti V-R kryptimi sudėti ilgieji bei dubens kaulai, po jais aptikta kaukolė. Kitų kaulų bei įkapių nerasta.

Pilkapio centre, 30-40 cm gylyje, atsidengė kapo Nr.3 duobė. Ji buvo netaisyklingos formos, 1,6x1,5 m dydžio, 60 cm gylio. Duobės dugne rastas žirgo kapas. Žirgas gulėjo ant dešiniojo šono, galva orientuotas į ŠV. Žirgo